

УДК 634. 11/12:631.547.5:631.96 (477.74)

**РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ КОНСТРУКЦІЙ НАСАДЖЕНЬ ЯБЛУНІ СОРТУ
ГОЛДЕН ДЕЛІШЕС РЕЙНДЕРС
В УМОВАХ ПІВДНЯ СТЕПУ УКРАЇНИ**

А.П. Трофанюк, І.О. Петренко, С.О. Іванова
Одеський державний аграрний університет

На основі п'ятирічного вивчення двох типів конструкцій насаджень інтродукованого зимового сорту яблуні Голден Делішес Рейндерс встановлено, що найбільш продуктивними і ефективними є насадження типу «Таганрогський човник». Вони рекомендуються як перспективні для виробничого випробування на півдні України.

Ключові слова: конструкція, насадження, Голден Делішес Рейндерс, південний Степ.

Вступ. Однією з основних технологічних ланок інтенсифікації яблуні, як основної плодової культури, є розробка та впровадження у виробництво більш ефективних та раціональних конструкцій насаджень.

Конструкція плодового саду включає такі його показники як сорт та тип підщепи, схему розміщення та щільність дерев на 1 га, тип формування та параметри крони, які в сукупності визначають скороплідність, рівень урожайності і строк експлуатації саду.

Результати численних досліджень конструкцій інтенсивних насаджень яблуні на слабкорослих підщепах в різних зонах плодівництва свідчать про те, що більш ефективними є насадження з використанням карликової підщепи М9 зі схемою розміщення дерев 3-4 x 0,8-1,5 м, урожайність в яких в середньому складає 40-45 т/га [1,2,5].

Було розраховано, що потенційна біологічна продуктивність яблуні становить близько 100-120 т/га і значно коливається з географічною широтою в залежності від ступеню сонячного освітлення та щільності розміщення дерев в однорядних та багаторядних стрічкових насадженнях [3,6]. Тому пошук більш інтенсивних насаджень яблуні триває для кожної зони плодівництва.

Мета досліджень полягала у вивченні особливостей росту і плодоношення яблуні сорту Голден Делішес Рейндерс в двох типах (системах) високо-інтенсивних шпалерно-карликових насаджень в умовах південного Степу Одеської області.

Умови проведення і методики досліджень. В якості об'єктів досліджень були шпалерно-карликові насадження інтродукованого зимового сорту яблуні Голден Делішес Рейндерс на клоновій підщепі М9 Т337 у двох варіантах (типах саду), а саме: контрольний варіант голландський тип саду за схемою розміщення дерев 4 x 1,25 м (2000 дер/га); система «таганрогський човник» за схемою розміщення (4 + 0,6) x 1,25 м (3478 дер/га). Ця система була запропонована російським садівником-аматором М.М. Скоробутовим із м. Таганрог Ростовської області. Характерна особливість закладання саду по методу таганрогського човника полягає в тому, що дерева висаджують під нахилом 65-75° в двох суміжних рядах-блоках в шахматному порядку, в результаті чого створюється не одна вертикальна площа плодоношення, а дві, нахилені в різні боки з відкритою серединою, що покращує освітлення, в 1,5 рази збільшується кількість дерев на площі, їх урожайність.

Насадження закладені весною 2005 року у СТОВ «Південьагроперобка» Біляївського району Одеської області. Система утримання ґрунту в саду за типом чорного пару, зрошення краплинне. Ґрунт – південний чорнозем. У кожному варіанті в обліку було 24 дерева, які розташовані систематично у трьохразовому повторенні. При проведенні обліків та розрахунків використовували загальноновизнані методики [4].

Результати досліджень. Сила росту дерев визначає можливість використання відповідних сортів для створення інтенсивних насаджень. За даними табл. 1 більш сильнорослими були дерева сорту Голден Делішес Рейндерс, які вирощувались в

Голландський тип саду, 4 x 1,25 м (контроль)	13,3	14,2	18,1	10,9	17,4	14,8	100,0	29,6	100,0	128,7
Таганрогський човник, (4+0,6) x 1,25 м	11,8	12,8	15,9	8,4	14,3	12,6	85,1	43,8	148,0	121,4
НІР05	1,06	1,36	1,14	1,24	1,38					

Так, більший урожай по роках досліджень збирали з дерев, які вирощувались в насадженнях з Голландським типом саду – в середньому по 14,8 кг яблук, що майже на 15 % перевищило дані дослідного варіанту («Таганрогський човник», (4+0,6) x 1,25 м). Але, слід звернути увагу на те, що насадження контрольного варіанту були менш урожайними в порівнянні з більш інтенсивними насадженнями типу «Таганрогський човник», з 1 га яких зібрали більше яблук, що на 48,0 % в середньому по рокам досліджень перевищувало дані контролю. Це можна пояснити тим, що в насадженнях типу Таганрогський човник, зі схемою садіння (4+0,6) x 1,25м було висаджено на 1478 дерев більше в порівнянні з контролем, а урожайність залежить від щільності садіння.

Середня маса яблук сорту Голден Делішес Рейндерс, зібраних з дерев різних типів насаджень, несуттєво відрізнялась по варіантам досліджу. Яблука контролю по рокам досліджень мали в середньому на 7,3 г більшу масу в порівнянні з дослідним варіантом. У відповідності до класифікації, яблука по варіантам досліджу мали в середньому великі плоди – по 121,4 – 128,7 г, а маса окремих яблук була більшою - по 130- 150г. У відповідності до ГОСТу 21122 – 75, на основі аналізу середніх зразків відібраних у виборку яблук оцінювали їх товарну якість. Як свідчать одержані дані, товарний вигляд за всіма показниками, які визначають товарний сорт, були приблизно однаковими по варіантам досліджу, хоча в цілому яблука контролю були трохи крупнішими.

Висновок. Таким чином, менш сильнорослими, але більш продуктивними в даних ґрунтово-кліматичних умовах були насадження яблуні сорту Голден Делішес Рейндерс в інтенсивному саду типу «таганрогський човник» зі схемою садіння дерев (4+0,6) x 1,25м, але для забезпечення товарної якості плодів необхідно покращити агродогляд, зокрема вносити мінеральні добрива та проводити зрошення у відповідності з технологією вирощування яблуні.

Література

1. Агафонов Н.В. Научные основы размещения и формирования плодовых деревьев. – М.: Колос, 1983. – 173 с.
2. Ключко П.В. Конструкції плодкових насаджень для південних областей України /П.В. Ключко // Новини садівництва, - №2, - С. 7-11.
3. Мельник О.В. Які конструкції саду забезпечують найвищі прибутки у західній Європі /О.В. Мельник// Новини садівництва, - №2, -1994. – С. 24-30.
4. Мойсейченко В.Ф. Методика учетов и наблюдений в опытах с плодовыми культурами: Методические указания Уманского СХИ. - Киев, 1987г. - 68с.
5. Омельченко І.К. Культура яблуні в Україні. – К.: Урожай, 2005. – 304 с.
6. Чуж О.Д., Фільов В.В., Гаврилюк О.М., Чухіль С.М. Інтенсивні сади яблуні. – К.: Аграрна наука, 2008. – 224 с.

Аннотация

*Трофанюк А.П., Петренко И.А., Иванова С.О. Результаты изучения конструкций насаждений яблони сорта **Голден Делишес Рейндерс** в условиях юга Степи Украины. На основании пятилетнего изучения двух типов конструкции насаждений интродуцированного зимнего сорта яблони **Голден Делишес Рейндерс**, установлено, что наиболее продуктивными и эффективными являются насаждения типа «**Таганрогская лодочка**». Они рекомендуются как перспективные для производственного испытания на юге Украины.*

*Ключевые слова: конструкция, насаждения, **Голден Делишес Рейндерс**, южная Степь.*

Summary

*Trofanuk A.P., Petrenko I.O, Ivanova S.O. The results of investigating types of orchards the variety apple **Golden Delicious Rainders** in the conditions of south of steppe of Ukraine. On the basis of five years study it has been established that two types of orchards in introduced winter variety apple **Golden Delicious Rainders** are more productive and efficient are plantations of type “**Boat of Taganrog**”. They are recommended as perspective ones for the productive tests in the south of Ukraine.*

*Key words: construction, planting, **Golden Delicious Reynders**, southern Steppe.*